Ao. 1856. Dingsdag

No. 127. 21 October.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements - Secretarie.

Aanzoek voor Vrijgeving.

1856.

17 Oct. Van de slavin *Susanna*, geboren in 1821, dochter van *Calipso*, toebehoorende voor den vrijdom aan W. Vlijtman.

» » Van de slavin *Martha*, geboren in 1812, dochter van *Rebecca*, toebehoorende voor den vrijdom aan J. V. Zweever.

» » Van de slavin *Anna*, (wier ouderdom onbekend is,) dochter van *W. M. Elswijk*, en haar kind *Meintje*, geboren in 1821, afkomstig van P. A. Tdlohreg, straatvoogd, en bekend staande onder het toezigt van A. F. van Amson, als Curator ad hoc.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Tweede afkondiging.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, *den* 20 *October* 1856.

Bij Gouvernements-resolutie van den 18n. dezer maand No. 1306, is, onder de nadere goedkeuring des Konings;

1o. Aan den Heer P. Ringeling, uithoofde van zijn vertrek uit de divisie *boven Commewijne*, verleend een *eervol* ontslag als 1e. Luitenant dier divisie.

2o. In die divisie benoemd:

a. Tot 1e. *Luitenant*, de 2e. Luitenant J. C. Ellis

en *b.* tot 2e. *Luitenant*, de Heer S. van Lierop.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, *den* 20 *October* 1856.

Op last van den Heer Gouverneur worden de civilie Geneesheeren verwittigd, dat hunne voorschriften, in de apotheek van het Militair Hospitaal niet gereed zullen worden gemaakt, dan voor zoo verre zij ingerigt zijn ingevolge de hun door den Officier van Gezondheid der 1e. klasse verstrekte lijst van de aldaar voorradige geneesmiddelen; — en worden zij tevens uitgenoodigd, om hunne patienten aan te bevelen, om zoo veel doenlijk, de recepten welke in de Militaire Apotheek moeten worden gereed gemaakt, aldaar tijdig, immers vóór 10 ure 's morgens, ter gereedmaking te bezorgen, daar dit ter behoorlijke regeling van de dienst raadzaam wordt geacht.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Post - Kantoor.

Op **DINGSDAG** den 21sten dezer, des namiddags ten 1 ure, zullen de per 's Rijks Schroefboot *Paramaribo*, Gezagvoerder J. F. MEIJER, via *Coronie*, *Nickerie* en *Demerarij* te verzenden Mailpakketten worden gesloten.

Paramaribo, *den* 17 *October* 1856.

De Ambtenaar belast met de Posterij,
J. S. BURNE.

Burgerlijke Stand.

Paramaribo, *den* 19 *October* 1856.

Op den 10den October 1856 zijn in ondertrouw opgenomen:

Julius Willem Engelbrecht
en
Johanna Elizabeth Hopkins.

De Adjunct Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,
A. F. VAN AMSON.

Tweede afkondiging.

Benoodigd voor 's Gouvernements dienst.

6 (*zes*) **INODORES** voor de Zieke Zalen en **60** (*zestig*) paren **PANTOFFELS** voor de zieken in het Millitair Hospitaal,

volgens de modellen aldaar te bezigtigen.

De Bus der inschrijvings-billetten ter Gouvernements-Secretarie zal geligt worden op Donderdag den 23n. dezer maand, des voormiddags ten 11 ure.

Paramaribo, *den* 17 *October* 1856.

De Administrateur van Financien,
A. DE MAN.

De Administrateur van Financien in de kolonie *Suriname*, zal op Dingsdag den 4den November e. k., des namiddags om 4 ure door den Vendumeester J. F. FAVEREIJ doen verkoopen:

De ERVEN en Gebouwen gelegen aan de Voorstad *Zeelandia*, alsmede *een* STOOMHOUTZAAGMOLEN en daarbij behoorende Stukken, etc. etc., bewoond en in gebruik geweest door den uitlandigen Heer K. de Wit.

Zullende de koopconditien *drie* dagen vóór en op den verkoopdag bij den genoemden Vendumeester ter *visie* liggen.

Paramaribo, *den* 17 *October* 1856.

Van de Gouvernements-plantage *Catharina Sophia*, worden, bij inschrijving te Koop aangeboden:

150 a 200 VATEN **SUIKER**,

bij kavelingen van **40** *vaten en*

30 a 40 PUNCHEONS **RUM**,

(*Hooge proef.*)

De Inschrijvings-billetten zullen moeten bezorgd worden ter Gouvernements-Secretarie in de daartoe bestemde Bus, welke ten 11 ure des voormiddags van WOENSDAG den 22sten October 1856 zal geligt worden en de toewijzing na goedkeuring van Zijne Excellentie den Heer Gouverneur, aan den hoogsten inschrijver geschieden.

De voorwaarden van den verkoop liggen ter inzage voor gegadigden ten kantore van

Den Beheerder der opgemelde Plantage,
WM. HUMPHREIJS.

METTRAIJ en het wenschelijke van zoodanige stichting te Suriname.

II.

Is zulk een stichting wenschelijk bij ons?

Bedrieg ik mij niet, dan juicht gij van ganscher harte toe, het bestaan van soortgelijke stichtingen op vreemden bodem en onder andere hemelstreken, waardoor zoo menig jong mensch, die voor zich zelven en de maatschappij verloren mag gerekend worden, zoo niet erger nog, het vooruitzigt heeft, dat hij in zijn stand een sieraad worde en eene onbezorgde en onbekrompene toekomst tegemoet gaat.

Intusschen, wat men elders als hoogst weldadig beschouwt, toejuicht, ondersteunt, zou men misschien, op eigen bodem, niet verlangen, of in aanzijn wenschen geroepen te zien. Ik herhaal daarom de vraag: zou eene zoodanige stichting ten onzent wenschelijk zijn te achten? Zou zij gerekend moeten worden onder de eerste behoeften der maatschappij?

Vestigen wij, ter beantwoording dier vraag, het oog op het volgende:

a. den Volkstoestand der zoogenoemde mindere klasse.

Onze maatschappij verdeelt zich in tweeklassen: die der *vrije* en der *nietvrije* bevolking. De eersten of vrijen zijn vrijgeboren of gemanumitteerden, die voor het meerdendeel in 't geheel *geen*, of *gebrekkig* onderwijs genoten hebben; wier begrippen en denkbeelden zeer onjuist en verward zijn, omdat hunne verstandelijke vermogens niet verder zijn ontwikkeld, dan voor het alledaagsche leven en hunnen toestand noodig is. Hoe weinigen der zoodanigen kunnen behoorlijk lezen, laat staan schrijven?!—Ten gevolge van 't klimaat geneigd tot gemak, kiest men ja! eenig ambacht b. v., trouwens inspanning, vaste en gestadige arbeid vallen niet in den smaak. Hoe minder

moeite, te liever en te aangenamer! Traag, vadsig, liever bediend, dan dienstbaar of de handen uitsteken, zietdaar een trek of wat, zoo ter loops aangegeven, van menigeen dier vrijgemaakten en der vrijgeborenen uit dien stand. Men overtuige zich eens, al gaande langs en door de straten onzer stad. — Waarlijk, ik geloof, bij mijne geringe ondervinding alhier, niet te hard en te voorbarig te oordeelen.

In een klimaat als het onze, behoeft men weinig tot dekking.

En de kost? . . . . Het is een boer moeijelijk aan 't verstand te brengen, hoe een soldaat aan den kost komt, zegt het oude spreekwoord, dat ten volle ten onzent van toepassing is. Een banan of wat en een stuk gezouten visch . . . . en de maaltijd is klaar. Te Suriname valt men van honger niet om of dood! . . . O, ongelukkig geluk! want een en ander stijft de luiheid en lusteloosheid, en alles werkt mede om naar ligchaam en ziel te worden, wat men niet zijn moest. Was 't hier zoo als in Europa; die niet werkt heeft niet te eten en te drinken; geen 't huis en geen kleeding . . . in een woord, bestonden hier prikkels gelijk elders, de arbeidende klasse zou vlijtiger en werkzamer zijn, en het getal van doennieten en leegloopers zou al spoedig opdunnen en naar werk uitzien.

Nog meer. Die volksklasse heeft, zoo zij al niet tot de leegloopers behoort, bepaalde zucht om ambachtsman te worden. De loffelijke uitzonderingen daargelaten, mogen wij van menigeen zeggen: het zijn er ook ambachtslieden naar! Twee, drie dagen gewerkt, en dan is men ziek — of men heeft rust noodig, of een of ander uitvlugt bij de hand, waarvoor men zich, ten ongerieve van den belanghebbende, bij hem verontschuldigt. En ware dit al het geval eens niet, moet, in een land waar het leger van ambachtslieden aangroeit, de arbeid en de mogelijkheid om werk te vinden niet minder en moeijelijker worden?

Is het te verwonderen, dat menig in uiterst bekrompene omstandigheden verkeert! velen, zeer velen klagen over kwijning en achteruitgang, die men had kunnen voorkomen door arbeid, vlijt, spaarzaamheid! En, hoe op die hoogte gekomen, zonder verstandsontwikkeling en vorming? Men heeft niets geleerd dan denken aan- en leven voor vandaag, zonder het nut en de waardij van den arbeid te leeren kennen en beseffen. — Die traagheid, die onverschilligheid, de schadelijke zucht naar pronk en praal, in een woord, de volkstoestand, zoo als bij ieder onzer in die klasse bekend is, moet gezocht worden in het gebrek aan volksopvoeding, waarin deze, door hare vroegere positie, verkeerd hebben. Dien afkeer van landbouw en veldarbeid, men wijte dien aan niets anders, dan valsche schaamte en verkeerde begrippen, ten gevolge van verwaarloosde opvoeding. — Ik vraag niet: waarom is er niet gezorgd, o neen! De maatschappelijke toestand en vroegere omstandigheden maakten veel onmogelijk. Maar ik vraag: wat moet de oude dag den zoodanige aanbrengen? Sparen en bezuinigen staan niet in zijn woordenboek geschreven! . . . zou het ook wenschelijk zijn geweest, dat de zoodanigen in eene Mettraij waren opgevoed en geregeld onderwezen, liefde voor den arbeid hadden leeren opvatten! Zou er dan wel zooveel klaagstof en de massa niet veel gelukkiger zijn?

En nu de wees en armen jongens die het zoo even vermelde kader nog vermeerderen. Ik wil hier in geene de minste bijzonderheden treden. Eer en lof aan het gouvernement! Het heeft gedaan en doet ten huidigen dage het zijne. Er kan, er mag van die zijde niets meer verlangd of gevraagd worden. Weeskinderen zijn geene voorwerpen van staatszorg en bemoeijingen; wel, die ongelukkigen, die men *vondelingen* noemt, die hier of daar, het ongelukkig aanzijn ontvangen hebbende, b. v. in Europa, neergelegd en het publiek als het ware in de armen worden geworpen. Van hen weet men niets, niets! Zij hebben vader, noch moeder — vrienden noch magen!...

Het is bekend dat het weeskind, door den een of ander, wien ook, niet benaderd, wordt uitbesteed voor eene maandelijksche vergoeding van wege het gouvernement, tot dat het op zekeren leeftijd is gekomen, wanneer het, en te regt, verondersteld wordt, voor zich zelven te kunnen zorgen.

Waar komt en wie benadert het weeskind? . . . . personeel, niet uit den beschaafden, maar uit dien volkswelstand (enkele uitzonderingen misschien daargelaten), dien wij U zoo even schetsten. Menschen, niet uitgaande van het beginsel van mededoogen, of gedreven door heilige liefde, maar lettende op dat geldelijk voordeel en de meerdere of mindere diensten, die men van dat kind verwacht en verlangt.

Nu vraag ik het in gemoede, zonder verwijt of smadelijk neer te zien op die lieden: belooft dat iets goeds voor het weeskind? Wat kan men voor hetzelve, naar hoofd en hart en wandel, verwachten, te midden eener niet opgevoede, soms niet zeer zedelijke menschenmassa? Ik treed alweer in geene bijzonderheden. Maar, is het waarheid, dat *leeringen wekken*, dan zal het ook wel en met meer regt waarheid zijn: *voorbeelden* trekken. Gij verstaat mij! Moet, in eene edele, regtschapene, goedgeordende familie, menig op den stang gereden worden en met Argus oogen bespied.... hoeveel te meer dan in eene zoodanige, als er onder onze volkplanting, helaas! zoo velen zijn. Verongelukt er zoo menig uit eene edele, beschaafde familie; ondanks alles, alles, wat dan in eene — men vergeve mij dit woord — minder edele en onbeschaafde, door en door onkundige? . . . .

Wie zelf beneden nul staat, kan anderen niet tot een graad van menschelijkheid, beschaving en morele veredeling opleiden.

En nu de *armen* jongens! — Even zoo! niets minder! . . . Voor het weeskind ontvangt men nog zes guldens 's maands, maar wie 't geluk niet heeft in dat lot te deelen, ligt ter verzorging van zijne ouders, die niets hebben dan dat wat noodig is, om onder dak te zijn en niet van honger te sterven.

En wat leeren nu die knapen? Helaas! . . wat kan men voor zes guldens kostgeld meer doen en geven dan een hoekje in huis en een plaatsje aan tafel, om op zijn tijd te deelen wat gedeeld zal worden. Ik mag alweer in geene bijzonderheden treden. Zond men die kinderen nog maar ter katechisatie, waar zij kosteloos onderwijs kunnen genieten! Maar kan men het verwachten bij eene volksklasse die er de waarde zelve niet van beseft? Gesteld: men kon hen dagelijks ter schole doen gaan, zonder eenig geldelijk bezwaar, zou het geschieden? Nu eens geen schoenen, dan geen buis en zoo al meer. Zietdaar voorwendsels genoeg, om van geene andere, uit de lucht gegrepene, verontschuldigingen te gewagen. En dat wel bij den een zoowel als bij den ander, wees of armenjongen.

En wat worden nu die knapen? Wat komt er van te regt? Het gouvernement doet wat het kan, en gelijk reeds gezegd is meer dan het behoeft. En dit toch zal wel niet de bedoeling zijn, dat er ietwat van hen kome. Trouwens de uitkomst heeft maar al te zeer geleerd, dat het doel met enkele weinigen slechts bereikt wordt en het meerendeel dood onkundig blijft. Gelijk ik reeds aangemerkt heb, van zes guldens kan men niet meer doen dan 't kind huisvesten en wat eten en drinken geven. Wel heeft het gouvernement, door stadsarmenscholen, eenigermate getracht, te voorzien in schoolonderwijs en opvoeding; wel heeft de edele Maatschappij van Weldadigheid naar vermogen eenigen dier armenkinderen voor hare rekening en onder haar toezigt genomen; wel heeft deze en die onderwijzer met belanglooze liefde zich het lot van enkelen aangetrokken, maar wat zegt dat, in verhouding tot het groot getal, die van dat voorregt verstoken zijn en rondloopen voor doenniet en tot ballast zijn op straat en in huis — niets anders leerende dan ondeugd.

Wat kunnen die knapen anders worden, dan in meer of mindere mate bedorven, om geen harder woord te gebruiken. Ter school gaan zij niet, ter katechisatie ziet men hen niet! Is 't wonder dat zij, levende in eene menschenmenigte, gelijk wij straks beschreven, tot niets in staat worden, en de maatschappij binnentredende om zich zelven te kunnen redden, de maatschappij, in plaats van ten voordeele, — veeleer tot overlast zijn? Is 't wonder, daar zij niets geleerd hebben en de handen verkeerd staan, somtijds tot middelen de toevlugt nemen, om in hunne behoeften te voorzien, die allezins ongeoorloofd en te veroordeelen, zoo niet strafbaar zijn?

Bij zulk een staat van zaken, zoo lang het onderwijs niet voor allen toegankelijk en voor allen verpligtend is, zoo als b. v. in 't moederland in Groningen en Drenthe, vooral ten platten lande, moet en kan men niet anders en beters van het opkomend geslacht verwachten.

Letten wij eindelijk

b. *Op den bodem van Suriname*. En met terugzigt op het besprokene geloof ik, dat men zich ten volle zal overtuigd houden van het allezins wenschelijke, dat eene of meer Mettraij's tot stand komen.

Zoo ergens het woord *vruchtbaar* van toepassing is, dan op onzen bodem. En zoo ergens vlijt en arbeid op belooning en goede uitkomsten kunnen rekenen, dan hier! Is 't of de Schepper met den vinger ons aanwijst wat hier onze roeping is en taak. Letten wij op de kapitalen en verbazende schatten, die Suriname's bodem heeft opgeleverd en zelfs nu nog verschaft en aanbrengt. Suriname is te eenenmale voor den landbouw op de ruimste en meest uitgebreide schaal geschikt en bestemd. Landbouw in al zijne uitgestrektheid en vertakkingen, niet voor een enkel, maar voor allerlei produkten. Veeteelt, jacht, visscherij. Zij bieden in overvloed middelen aan van bestaan, indien het maar niet ontbreekt aan lust, ijver en volharding. Maar om landbouwer te zijn, moet men geboren boer, van kindsbeen daarbij opgevoed, of hier en daar onder bekwame leiding gevormd zijn. Het is met den landbouw even als met ieder vak, van welken aard ook, men moet het leeren. En zoo ooit, dan is het nu de tijd, dat men de handen uitsteke, eer het oogenblik eener algeheele hervorming in onzen volkstoestand, zal gekomen zijn. Zoo ooit, dan is het uur thans geslagen, dat men uit den slaap der onverschilligheid en traagheid ontwake! Dat men, met vaste hand, het volksvooroordeel tegen den landbouw aangrijpe en uitroeije.

Landbouw is niet vernederend of onteerend! Bij alle beschaafde volkeren, van welke eeuw en onder welke hemelstreken ook, stond hij hoog aangeschreven en bragt hij schatten aan. Landbouw is de school van beschaving en de bakermat van wetenschappen.

Door landbouw werden koophandel en zeevaart in aanzijn geroepen. Door landbouw werd 't het pauperisme onmogelijk gemaakt den voet op den bodem te zetten. En de ondervinding heeft het geleerd dat daar, waar de landbouw naar behooren gedreven werd, de woorden armoede en gebrek niet eens genoemd werden. De schraalte en het onvruchtbare van den bodem mogen den bouwman niet in die ruime omstandigheden doen leven, waar-

in hij zich bevindt! die zijne zaken drijft op vruchtbaren en vetten grond — de landman kent geen gebrek. En het heirleger van ziekten en kwalen en ellende, dat gij elders aantreft, is niet inheemsch in den boerenstand. Een flinke boer achter den ploeg op den akker is gelukkiger dan een rijksvorst op zijn troon. Hij is vrij en onafhankelijk, meer dan iemand ter wereld. Bankroet en mislukte speculatie waarvoor de koopman bloot staat, zoodat hij zelfs te gronde gaat, heeft hij niet te vreezen. Verlies van klanten en arbeid, wat den ambachtsman bedreigt, wacht hem niet.

Zullen wij dan nu de handen in den schoot laten rusten en maar bedaard afwachten wat komen zal? Of zullen wij trachten een gedeelte althans des volks en wel het opkomend geslacht te redden, en zoodoende de toekomst met minder vrees te gemoet te treden? Mij dunkt het laatste! Edoch, gelijk reeds aangemerkt is, landbouw moet geleerd worden. En aangezien hier, behalve voor het zoogenoemde stapelproduct, geen land- en tuinbouw van beteekenis gedreven wordt, door gebrek aan bekwame landbouwers, waar men den aankomende jongen in de leer kan doen, vragen wij in vollen gemoede: Zou het nu niet hoog noodig zijn scholen en inrigtingen daar te stellen, waar theoretiesch en praktiesch alles onderwezen wordt, wat voor land- en tuinbouw, veestapel en wat meer zij, noodig is? Eene inrigting waar de knaap dat alles leert, wat hem tot in den ouderdom weldadig zijn kan en tot een edel en bruikbaar lid der maatschappij vormt?

Zietdaar wat ons bewoog, onder voorkennis en aanmoediging van den Heere Gouverneur van Suriname, om de verlatene Plantagie *Lustrijk* te koopen en in orde te laten brengen, om er eene *Protestantsch Surinaamsche Mettraij* voor onze wees en armen jongens, beneden de veertien jaren, te stichten, ten einde er school-, godsdienst en landbouwkundig onderwijs te ontvangen en 't vooruitzigt te openen, dat zij onbezorgd door een eerlijk stuk broods in hunne behoeften kunnen voorzien en de kolonie, in plaats van ten laste, ten zegen worden.

Ik zeg *Protestantsch* Surinaamsche Mettraij. Niet dat de oprigters een beginsel van uitsluiting huldigen en toegedaan zouden zijn. Integendeel! wij sluiten niemand uit; maar achten ons verpligt, het karakter en den aard onzer stichting te doen kennen. Juist, omdat wij alle blaam van proselijtenmakerij verre van ons willen gehouden hebben, dat ligt zou kunnen geschieden, wanneer een Roomsch of Jodenkind, bij ons opgenomen, het protestantsch kerkbeginsel en die kerkleer in lateren tijd omhelsde. Behalve dat, wij noemen de stichting *Protestantsch*, opdat de wereld wete dat, zoo er andere geloofsbelijders bij ons opgenomen werden, wij op hunne kerkelijke leer, wetten en instellingen ons niet gehouden achten te letten. Iets, dat uit een finantieel, maar ook moreel oogpunt beschouwd, zoo spoedig botsing en moeijelijkheden kan veroorzaken, dat niet anders leiden zou, dan tot mislukking en ondergang der onderneming. Wij herhalen het: wij sluiten niemand uit, maar ons personeel van opvoeding is protestantsch; het onderwijs in de godsdienst is een voornaam deel van het opvoedingswerk en zuiver Protestantsch. Geen ander wordt er gegeven, en daardoor zou het ligt mogelijk zijn, dat die rigting op den kweekeling invloed uitoefende. Daarvoor wilden wij waarschuwen.

Bedriegen wij ons niet, dan zouden wij veeleer aanprijzen verschillende stichtingen van dien aard, op onderscheidene punten der kolonie, in aanwezen te roepen. Ga elk zijns weegs; zoo wordt niemands zienswijze en overtuiging gekwetst; en wat hem heilig is loopt geen gevaar. Bovendien, dit zal leiden om met vrucht en goed gevolg te beoordeelen, hoe en waar zoodanige inrigting met het beste gevolg gedreven kan worden. Buitendien, een weinig edele naijver is niet af te keuren.

Zegge men niet, door eene algemeene Mettraij zou men de zaak goedkooper kunnen drijven. Het zij zoo!.. ofschoon wij het betwijfelen.. maar 't zij zoo!.... Edoch, mag om eenig geld het Godsdienstig element in gevaar worden gebragt? En zou het u aangenaam zijn, als later uw kind, welke betrekking gij er op hebt, tot een kerkgenootschap overging, dat door u, zoo niet veroordeeld, dan toch minder gerekend wordt, dan het uwe, en dat tengevolge van het onderwijs in de Mettraij? Die smart en die teleurstelling zou niet opwegen tegen de vreugde, dat uw knaap een flinke jongen en een ferme boer was geworden. Gezwegen van huisselijke tucht.

Doch ik stap van de zaak af! Wie gij ook zijt, de handen ineen geslagen! helpen wij elkander om 't lot van Suriname's bevolking te verbeteren, de kolonie tegen ondergang te behoeden en onzen schoonen bodem tegen vagabondage, ten gevolge luiheid, ledigheid en broodsgebrek te beveiligen. — Weigere niemand hulp en onderstand aan elke dier inrigtingen. Is het minder goed te achten eene *algemeene Mettraij* te stichten, biede men algemeen en krachtdadig hulp, om alle Mettraij-stichting, van wie ook uitgaande, te begunstigen, en toonen wij ten volle een broederhart en broederzin. Wij voor ons zijn er bereid toe. Wij zullen ieder de hand bieden. Eerst met eigen personeel op eigen bodem gewerkt — en niet gewacht wat buiten af zal gedaan worden voor Suriname! Helpt u zelven! dat gelde hier vooral. En in 't buitenland, ziende wat men hier wil en kan, zal men daar niet ongeholpen gelaten worden.

En nu! geve God, dat naast de onze, eerlang eene Roomsche en eene Israëlitische Mettraij oprijze! Zoo zullen wij niet te vreezen hebben voor de toekomst — wat zij ook baren moge. — Maar ook dan zal het nageslacht den staf niet over ons breken en zeggen kunnen: zij hebben wel geklaagd, maar niets ter verbetering gedaan!

De handen ineen, en 's Hemels zegen zal op onzen arbeid rusten! Bloeije elke Mettraij! Heil en zegen over Suriname!

Nieuwstijdingen.

Paramaribo, *den* 20 *October* 1856.

Wij vernemen dat het schip *Antje en Jansje*, dat door het Gouvernement is aangekocht, bestemd is om tot vuurschip bij Braamspunt te worden ingerigt.

Zwitserland.

De *Neue Preussische Zeitung*, een half officieel orgaan, deelt het volgende artikel mede naar aanleiding van het gebeurde te Neufchatel, reeds kortelijk door ons medegedeeld:

De gebeurtenissen, die onlangs in het vorstendom Neufchatel plaats gehad hebben, hebben op eene onverwachte wijze de staatkundige kalmte afgebroken, welke op eene hevige worsteling gevolgd was. Een aantal bewoners van dit vorstendom hebben de tegenwoordige regering trachten omver te werpen en de betrekkingen met hunnen souverein, welke door de omwenteling waren verstoord, te herstellen. Deze poging is mislukt.

De bijzonderheden van die gebeurtenissen kunnen nog geenzins juist worden beoordeeld. — De berigten, die daaromtrent bekend zijn geworden, zijn afkomstig van de overwinnende partij, die de rojalistische beweging met geweld onderdrukkende, zulk eene hartstogtelijke houding aangenomen had, dat men alle reden heeft om de waarheid van hare berigten in twijfel te trekken.

Evenmin is het op dit oogenblik gegeven om het gewigt der mogelijke gevolgen van die gebeurtenissen te beoordeelen. Voor alles moet men afwachten, welk besluit onze koning nemen zal. Hoe vreemd onze regering aan het gebeurde ook gebleven is, de tegenwoordige omstandigheden leggen haar noodzakelijk den plipt op om te zorgen dat een toestand ophoude die even gevaarlijk voor den algemeenen vrede van Europa schijnt te zijn als hij kwetsend is voor de loyale gevoelens van de onderdanen des Konings. Wij weten niet of er reeds besluiten genomen zijn, maar wij gelooven met zekerheid dat deze besluiten zullen strekken om een wettigen staat van zaken te herstellen, overeenkomstig de tractaten.

Deze netelige staat van zaken is geenzins van twijfelachtigen aard. Het is noodeloos om tot het jaar 1707 op te klimmen, toen de koningen van Pruissen geroepen werden om als erfelijke souvereinen te regeren over het vorstendom Neufchatel.

Het is voldoende er aan te herinneren, dat ten gevolge eener acte van abdicatie, geteekend te Parijs den 2den Junij 1814, door den prins Wagram, die van 1803 tot 1814 het vorstendom Neufchatel als een onafhankelijken staat bezeten heeft, dit met dezelfde regten overging op de kroon van Pruissen. Deze overgang is formeel erkend door de Weener-Congres-acte, waarvan art. 23 woordelijk aldus luidt:

»Het is erkend en verklaard, dat Z. M. de koning van Pruissen zijne erfgenamen en opvolgers op nieuw, even als te voren, in vollen eigendom en als souverein de volgende landen zullen bezitten, namelijk: het vorstendom Neufchatel met het graafschap Valengis, zoo als hunne grenzen bepaald zijn door het Parijsche tractaat en door art. 76 van het tegenwoordige algemeene tractaat.»

Die souvereiniteit is later beperkt geworden door het tractaat van 19 Mei 1815, krachtens hetwelk het vorstendom Neufchatel tot een deel van den Zwitserschen bond gemaakt werd. Doch deze beperking is uit vrije beweging door de kroon toegestemd, en die toestemming heeft alleen waarde voor de constitutie van den Zwitserschen bond, welke gewaarborgd is door de acte van het Weener congres.

Beide echter, de vrije toestemming der Pruissische kroon en de waarborg der mogendheden, welke het Weener tractaat onderteekend hebben, mist zoowel de tegenwoordige regering van Neufchatel, als de tegenwoordige verhouding van het Vorstendom tot den Bond. De onwettigheid van den tegenwoordigen staat van zaken kan derhalve niet in twijfel worden getrokken, zelfs dan niet, wanneer Pruissen niet onderscheidene malen geprotesteerd had tegen de tegen zijn wil plaats gehad hebbende verandering, en geen nieuwe volkenregtelijke acte den 24 Mei 1852, plegtig te Londen aangenomen ware, waarbij die kroon in alle regten bevestigd wordt, die haar op het Weener congres gewaarborgd zijn.

De regten die de Pruissische kroon op het vorstendom van Neufchatel en het graafschap Valengis bezit, bestaan derhalve nog in volle kracht; en het is om die regten niet te doen verzwakken ten gevolge der onlangs plaats gehad hebbende gebeurtenissen dat de buitengewoon gevolmagtigde en de minister plenipotentiaris des konings bij den Zwitserschen bond, de heer v. Sydow, in afwachting van nadere stappen onzer regering

van den Zwitserschen bondsraad de volgende nota heeft doen toekomen:

»De ondergeteekende, die zoo even vernomen heeft, dat het vorstendom Neufchâtel in de laatste dagen het tooneel geweest is van zekere gebeurtenissen, acht met voorbehoud eener nadere beslissing zijner regering, het van zijnen kant pligtmatig, om op de meest categorische wijze zijne protestatien en plegtige reserves te hernieuwen tegen de omwentelingen in Neufchâtel, tot stand gebragt sedert den 3den Maart 1848 tot op den huidigen dag.

» Hij doet dit zoowel tegen de vroegere als tegen alle latere schendingen van de regten des konings van Pruissen, als souvereine vorst van Neufchâtel, onverschillig door wie deze schendingen bedreven of door wie ze uitgevoerd zijn."

Frankrijk.

Een tijdschrift, hetwelk van wege het Fransche ministerie van koophandel te Parijs uitgegeven wordt, ontleent aan een onlangs te Rio Janeiro uitgegeven werk eenige opgaven betrekkelijk de koffijteelt. Daaruit blijkt dat Brazillie sedert eenige jaren zijne productie van Koffij zeer veel heeft vermeerderd, en vooral de Vereenigde Staten daarvan voorziet, maar dat het, wegens gebrek aan handen groote moeite heeft om die teelt op de tegenwoordige hoogte te houden.

Volgens dieželfde opgaven zal de productie van koffij in bijna alle landen der wereld dit jaar minder dan het vorige en ontoereikend voor de toenemende consumtie zijn, en is uit dien hoofde eene rijzing der koffijprijzen te wachten.

Ceylon.

Omtrent Ceylon vindt men in de dagbladen het volgende vermeld: Ceylon is wegens zijne centrale ligging tot een stapelplaats der wereld, tot een hoofdpunt van het verkeer der wereld bestemd. De post ging in 1854 twee maal, sints onlangs maar eens in de maand, van Hongkong, hetwelk geleid heeft tot de inrigting der bepaalde vaart naar Shanghay, het uiterst Oost-Asiatisch station tusschen Londen, Marseille en het Oosten, naar het kolenrijke Labuan. Van hier naar Singapore, waar sedert eenigen tijd ook de stoomers van de Nederland-Indische maatschappij regelmatig tweemaal in de maand uit Java aankomen, en vervolgens naar Point de Galle. Aldaar wordt de post gewoonlijk reeds van de stoomers van Calcutta en Madras naar Rangun, uit Karadeschi en Sindh, uit Bombay en Pegu verwacht. Er vaart namelijk alle veertien dagen een stoomer van Calcutta naar Rangun, vervolgens de Irawandi opwaarts naar de Engelsche bezittingen in Birman, naar Meday. Eenmaal in de maand komt de post van Mauritius, en in het aanstaande jaar 1857 zal ook maandelijks een stoomer van en naar Australie, te Punte de Gale aanleggen. Te dien einde heeft de Britsche regering onlangs eene schikking met eene Australische stoomboot-maatschappij getroffen. Van Ceylon gaat het naar Aden, en van daar verder naar Suez. — In het afgeloopen jaar 1855 zijn 53,000 personen op Ceylon aangekomen, en 21,000 hebben het eiland verlaten. De scheepvaart en het handelsverkeer zijn in de laatste tien jaren zeer toegenomen. In den jare 1845 bedroeg de tonnenmaat der aankomende vaartuigen 69,628, die der uitzeilende 124,692. In den jare 1855 klom de tonnenmaat van alle aankomende vaartuigen tot 325,656 en die der van het eiland uitgezeilde 320.310. De invoer, waaronder in het laatste jaar aan geld en edele metalen 1.372,000 pond sterling, bedroeg 2,597,000 en de uitvoer 2,460,000, waaronder aan Ceylonsche voortbrengselen 1,236,938. Kaneel, vroeger het hoofdartikel, staat thans in de derde rij. De waarde der uitgevoerde Koffij bedroeg (5 Jan. 1854 tot 5 Jan. 1855) 857,000, der onderscheiden olien 121.297 en der kaneel maar 45.193. Hierop volgt de tabak met 44,707. De uitvoer van koffij is gedurende de laatste 6 a 7 jaren zeer geklommen, en nog aan het toenemen. Ook de innerlijke waarde van het product is veel beter geworden.

Publieke Veilingen.

Door den Vendumeester J. C. GOMPERTS.

Vrijdag, 17 October 1856.

Het afgekeurde Nederl. gezinkt schoener galjootschip *Antje en Jansje*. — *f* 1200. — Het Gouvernement.

Producten-Handel.

Bij inschrijving verkocht:

Suiker. Den 20n. dezer, van plant. Roozenburg, 35 vaten a 12 cent.

Scheepvaart.

Aangekomen.

Den 19den dezer, de Eng. schoener *Lady of the Night*, kapt. J. W. Boon, van Demerarij.— Passagiers: de Heeren G. P. en J. Emanuels en Sagon.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM.

Suriname, kapt. P. Reijntjes, adres bij Gisius & Co.—Sluit 28 *dezer*.

Anna Maria Wilhelmina, kapt. J. Jansen, adres bij J. H. Zaal.

Louisa Christina, kapt. Ten Harmse, adres bij J. H. Zaal.

Javaan, kapt. Eijlers, adres bij F. P. Bouguenon.

STAAT van de gevallen regens en der temperatuur van den 12n. tot den 18n. October 1856.

		gevallen regen. in millim.	uitgedampt. in millim.	Temperatuur. maxim.	Temperatuur. minim.
Zondag	12	0	5.4	32.5	24
Maandag	13	0	5.6	33	25,2
Dingsdag	14	1	4.4	32.1	23.4
Woensdag	15	0	4.3	32.9	24.6
Donderdag	16	0,3	4.1	31.4	24.6
Vrijdag	17	14,4	2.4	30	24.8
Zaturdag	18	1.6	3.8	31,5	24,2
Totaal		17.3	30		

ADVERTENTIEN.

(13812) Bij inschrijving worden tegen *Kontante Betaling* te koop aangeboden, om met de eerst volgende Nieuwe maansspring voor rekening en risico van den kooper of de koopers te worden afgehaald.

30 VATEN SUIKER,

van Plantaadje *Zorg en Hoop*,

en **34 a 35 DITO DITO,**

van Plantaadje *Bleijendaal*.

Zullende de billetten van inschrijving aangenomen en geopend worden tot DONDERDAG den 23sten dezer, des morgens ten 9 uren, ten kantore van

J. FROUIN qq. c. s.

(13810) De Weduwe N. M. SCHUSTER zal DONDERDAG e. k. door den Vendumeester J. F. FAVEREIJ, doen verkoopen:

De slavin *Rebecca* en hare zoons *Albert* en *Robijn*.

VENDU.

op **MAANDAG** den 27 October e. k.

Continuatie der *VENDU*,

door den Vendumeester A. SALOMONS, ten huize van den Heer KOHN aan de *Watermolen straat*.

Zijnde de GOEDEREN van Heden af tot op den verkoopdag te bezigtigen en tegen *CONTANT* (**CASSA!**)

UIT DE HAND TE KOOP. (13809)

G. H. L. BAKKER

heeft in Commissie ontvangen:

Een *extra mooi* assortiment

STAANDE LAMPEN,

biedt dezelve *buitengewoon goedkoop* aan en staat voor derzelver *deugdelijkheid* in. (13811)

TREKKING op eene groote LEENING van het Hertogdom *Hessen*

Op den 1n. December 1856 en 1n. Junij 1857,

zal, met magtiging van het Gouvernement, de trekking plaats vinden telkens van **750** aandeelen in **1500** prijzen, als volgt:

1	prijs van		36,000	doll.
1	»	»	8,000	»
1	»	»	4,000	»
1	»	»	2,000	»
2	prijzen »	*f*. 1500	3,000	»
3	»	» 1000	3,000	»
5	»	» 400	2,000	»
10	»	» 200	2,000	»
20	»	» 120	2,400	»
106	»	» 100	10,600	»
1350	»	» 55	74,250	»

1,500 prijzen ten bedrage van 147,250 doll.

6⅔ doll. op 1 pond sterling gerekend.

PRIJS DER ACTIEN.

1	geheel Lot	1 p. st.	*f*	**12.**
6	» Loten	5 »	»	**60.**
30	» »	20 »	»	**240.**
65	» »	40 »	»	**480.**

Men kan voor het bedrag der gewenschte Actien, remitteren in Wissels en Bankbilletten op Holland, Engeland of Frankfort, of wel men kan zijne gelden door middel eener Bank of welbekend Handelshuis aan Heeren S. STIEBEL & Co. No. 32 NICHOLAS LANE, *Lombard Street*, te *Londen*, doen toekomen, aan wien men des verkiezende zijne brieven, voor ondergeteekenden kan adresseren.

MORIZ STIEBEL ZONEN,

Bankiers en aangestelde Gouvernements Collecteurs te *Frankfort* aan de *Main*.

Het PLAN dezer Trekking kan ingezien en informatien ingewonnen worden op het Bureau dezer Courant. (13813)

Gedrukt bij **J. C. MULLER Az.**